

Krigsbarn, benämning på barn från av världskriget hemsökta länder, vilka 1919 ff. vistades i svenska hem. På initiativ av svenska Röda korset utgick till flera stater erbjödande att emottaga undernärda barn; detta antogs av Tyskland, Österrike och de baltiska staterna. Mars 1919—mars 1922 mottogos omkr. 21,000 barn, därav 11,250 från Österrike och 9,000 från Tyskland. Kostnaden för barnens transporter inom Sverige bestreds av svenska Röda korset, medan deras uppehåll i landet i regel bekostades av fosterföräldrarna. Vistelsen varade vanl. blott sommarmånaderna. Utgifterna för dessa k. ha uppskattats till omkr. 16 mill. kr. Dessutom mottogos flera tusen barn av enskilda. — En motsv. hjälpverksamhet bedrevs särskilt av Holland, Danmark och Schweiz. H. J.-dt.*

Ur: Nordisk familjebok, bd XII, s.50 (Stockholm 1930).

Krigsbarn, benämning på de tyska och österrikiska barn, som efter 1:a världskriget mottogos i enskilda hem i de under kriget neutrala länderna. Verksamheten, som främst bedrevs under somrarna 1919—22, hade ganska stor omfattning (i Sverige 26,000 barn). Under 2:a världskriget väckte det uppmärksamhet, att f.d. krigsbarn under den tyska ockupationen av Danmark och Norge på gr. av sin språkkunnighet användes för åtgärder gentemot det land, som tidigare hjälpt dem att återvinna sina krafter. A.E.

Ur: Svensk uppslagsbok, bd 16, s.1088 (Malmö 1950).

krigsbarn, barn som under och efter krig flytt eller evakuerats till icke krigförande länder som Sverige. Tidigare gällde benämningen främst barn som utsattes för världskrigens verkningar, men den har senare fått en mer allmän innebörd. Under 1920-talet kom ca 26 000 tyska och österrikiska barn till Sverige, varav de flesta återvände till sina hemländer. De finska krigsbarnen under och efter andra världskriget var ca 70 000 (se ►finska krigsbarn). Barn från krigets Tyskland bereddes efter kriget under kortare eller längre tider vistelser i svenska hem. De krigsbarn, eller unga människor, som levtt under krigstillstånd och som finns i Sverige i dag har i första hand kommit från Vietnam, Latinamerika, delar av det forna Jugoslavien, Libanon, Irak och andra oroshårdar, t.ex. Eritrea och Somalia. En del av dessa barn har flytt ensamma och befinner sig i en mycket ömtålig situation i exillandet.

Undersökningar (exempelvis av barnen i London under andra världskriget) har visat att barn som stannar hos sina föräldrar klarar sig bättre psykiskt än barn som evakueras eller tvingas fly. Av kriget får barnen ofta djupa traumatiska erfarenheter och är i många fall i behov av psykologisk och psykiatrisk behandling och vård. Om föräldrarna eller andra vuxna inte kunnat trösta och lugna dem är de också i behov av socialt och känslomässigt stöd i det nya landet. Det jugoslaviska krigets effekter på barn har blivit en viktig forskningsuppgift. Kunskapen om dessa barns särskilt ömtåliga situation i Sverige har ökat avsevärt de senaste åren. Rädda Barnen och andra organisationer har varit opinionsbildare och pådrivare i arbetet för att ge krigsbarnen en bra start i Sverige. Det finns numera en ganska omfattande litteratur på svenska som behandlar krigsbarnens bakgrund och livssituation. SLm

Litt.: K. Almqvist m.fl., *Flyktningbarn* (1990); U. Eshjörnsson, *Flyktningbarn i folkhemmet* (1986); Lars H. Gustafsson m.fl., *Barn i krig* (1987).

Ur: Nationalencyklopedin, bd 11, s.404 (Höganäs 1993).